

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 198/04-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2004 v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť Ing. M. H., B. B., zastúpeného advokátkou JUDr. A. P., K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní sp. zn. 11 C 164/94, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. M. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 11 C 164/94 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Banská Bystrica **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 11 C 164/94 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. M. H. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Banská Bystrica j e p o v i n n ý nahradiť Ing. M. H. trovy právneho zastúpenia v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) na bankový účet právnej zástupkyne JUDr. A. P. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti Ing. M. H. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2004 doručená sťažnosť Ing. M. H., B. B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. A. P., K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 11 C 164/94 a Krajským súdom v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 13 Co 1875/2000.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 198/04-23 z 29. septembra 2004 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v konaní okresného súdu sp. zn. 11 C 164/94, a sťažnosť sťažovateľa vo zvyšnej časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá mu bola doručená 8. novembra 2004, vyjadril, že okresný súd netrvá na verejnom pojednávaní pred

ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 24. novembra 2004 oznámila, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že žalobou z 15. apríla 1994 sa domáhal na krajskom súde voči I. B., šéfredaktorovi denníka Smer v Banskej Bystrici (ďalej len „odporca v 1. rade), ochrany osobnosti, do ktorej malo byť zasiahnuté hanlivým článkom uverejneným 17. apríla 1991 v denníku Smer pod názvom „*Vznikne rodinná skládka?*“ V dôsledku legislatívnych zmien bola jeho žaloba odstúpená vecne a miestne príslušnému okresnému súdu.

Sťažovateľ uvádza, že okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom až 13. marca 2000, keď mu bola priznaná nemajetková ujma v sume 20 000 Sk a spoločnosti BeBe – PRESS, a. s., Banská Bystrica (ďalej len „odporca v 2. rade“), bola uložená povinnosť uverejniť v denníku Smer Korzár ospravedlňujúci článok v prospech sťažovateľa. Na základe odvolania podaného odporcom v 2. rade krajský súd uznesením sp. zn. 13 Co 1875/2000 z 24. októbra 2000 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ ďalej poukázal na skutočnosť, že okresný súd odvtedy vo veci nekonal.

Sťažovateľ sa listom zo 14. októbra 2003 adresovaným okresnému súdu sťažoval na prieťahy v predmetnom konaní, pričom rovnakú žiadosť podal predsedovi okresného súdu aj 14. apríla 2004. Podpredseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 21. júna 2004 uviedol, že sťažnosť je podaná nedôvodne, pretože na majetok odporcu v 2. rade bol 26. júla 2000 vyhlásený konkurz a konanie bolo z uvedeného dôvodu prerušené.

S prihliadnutím na vzniknuté prieťahy v konaní spôsobené okresným súdom sťažovateľ v petite svojej sťažnosti žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní sp. zn. 11 C 164/94 a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľ zároveň požaduje primerané finančné zadostučinenie v sume 100 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd výzvou z 2. novembra 2004 požiadal predsedu okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadril k sťažnosti sťažovateľa. Predseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 10. novembra 2004 uviedol prehľad úkonov vykonaných v posudzovanej veci a vyjadril sa, že vplyv na dĺžku konania mala aj práceneschopnosť zákonného sudcu s prihliadnutím na skutkovú a právnu náročnosť sporu. Predseda okresného súdu ďalej vo svojej odpovedi uviedol: *„Pokiaľ sa týka aktuálneho stavu konania, spis sa t. č. nachádza na dlhodobej lehote z dôvodu vyhlásenia konkurzu na odporcu.“*

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa a spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 164/94 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Krajskému súdu bol 15. apríla 1994 doručený návrh sťažovateľa, ktorým sa domáhal ochrany osobnosti podľa ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka proti odporcovi v 1. rade, vrátane príloh. Uznesením krajského súdu č. k. 12 C 21/94-12 z 25. apríla 1994 bola vyslovená jeho vecná nepríslušnosť na konanie a vec bola postúpená okresnému súdu. Krajský súd prípisom z 25. mája 1994 postúpil predmetnú vec okresnému súdu.

Okresný súd vyzval 31. mája 1994 sťažovateľa na predloženie kópie návrhu v lehote troch dní a úhradu súdneho poplatku. Sťažovateľ doručil okresnému súdu požadovanú kópiu 10. júna 1994. Okresný súd vydal 21. júna 1994 a 28. júla 1994 pokyn na zaslanie návrhu sťažovateľa odporcovi v 1. rade, aby sa v lehote desiatich dní k nemu vyjadril.

Okresný súd vyzval 16. augusta 1994 sťažovateľa na upresnenie návrhu a predloženie požadovaných písomností. Odporca v 1. rade doručil 17. augusta 1994 okresnému súdu vyjadrenie k návrhu sťažovateľa. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 5. septembra 1994 upresnenie svojho návrhu. Okresný súd prípisom z 13. decembra 1994 upozornil sťažovateľa, že odporca v 1. rade nie je v predmetnom spore pasívne legitimovaný, a vyzval sťažovateľa na odstránenie tohto procesného nedostatku v lehote siedmich dní. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 30. decembra 1994 oznámenie o pasívnej legitimácii odporcu v 2. rade.

Okresný súd prípisom z 9. januára 1995 požiadal odporcu v 1. rade o vyjadrenie k sťažovateľom označenej pasívnej legitimácii. Odporca v 1. rade doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie 12. januára 1995. Okresný súd predvolal prípisom z 13. januára 1995 sťažovateľa na výsluch 27. januára 1995. Podľa zápisnice z výsluchu sťažovateľa uskutočneného 27. januára 1995 sťažovateľ vzal späť svoj návrh proti odporcovi v 1. rade a vzal na vedomie, že návrh musí v lehote pätnástich dní upresniť, inak bude konanie zastavené.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 9. februára 1995 upresnenie svojho návrhu proti odporcovi v 2. rade. Okresný súd nariadil 14. novembra 1995 termín pojednávania na 8. december 1995. Na pojednávaní 8. decembra 1995 bolo uznesením zastavené konanie voči odporcovi v 1. rade a pribratý do konania odporca v 2. rade. Po vypočutí sťažovateľa a právneho zástupcu odporcu v 2. rade okresný súd uznesením odročil pojednávanie na neurčito s tým, že po zabezpečení dôkazového materiálu - spisu sp. zn. Práv 256/1991 bude nariadené ďalšie pojednávanie. Okresný súd si prípisom z 11. decembra 1995 vyžiadal uvedený spis.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 4. januára 1996 návrh na ďalšie dokazovanie – výsluch svedka. Okresný súd nariadil 17. októbra 1996 termín pojednávania na 15. november 1996. Na pojednávaní 15. novembra 1996 bolo vykonané ďalšie dokazovanie a pojednávanie bolo uznesením odročené na 6. december 1996.

Okresnému súdu bolo 2. decembra 1996 doručené písomné vyjadrenie svedka k danej veci, ktorý ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 6. decembra 1996 z dôvodu pobytu mimo Banskej Bystrice. Na pojednávaní 6. decembra 1996 bolo vykonané ďalšie dokazovanie a pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom zabezpečenia ďalších dôkazov. Právny zástupca odporcu v 2. rade doručil okresnému súdu 12. decembra 1996 návrh na vykonanie dôkazu v posudzovanej veci. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 27. decembra 1996 písomnosti týkajúce sa dokazovania, ktoré bol povinný predložiť podľa zápisnice z pojednávania 6. decembra 1996.

Okresný súd nariadil 17. februára 1997 termín pojednávania na 13. marec 1997. Na pojednávaní 13. marca 1997 bolo vykonané ďalšie dokazovanie a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito s tým, že bude vykonaná ohliadka na mieste samom.

Opatrením predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 522/99 z 26. apríla 1999 bola predmetná vec pridelená inej zákonnej sudkyňi z dôvodu dlhodobej neprítomnosti pôvodného zákonného sudcu. Okresný súd vydal 11. mája 1999 pokyn na pripojenie výpisu z obchodného registra týkajúceho sa odporcu v 2. rade k posudzovanému spisu.

Okresný súd vyzval 17. mája 1999 právneho zástupcu odporcu v 2. rade, aby v lehote ôsmich dní oznámil súdu požadovanú informáciu. Právny zástupca odporcu v 2. rade doručil okresnému súdu 8. júna 1999 odpoveď na uvedený prípis. Okresný súd stanovil 17. februára 2000 termín pojednávania na 13. marec 2000. Na pojednávaní 13. marca 2000 bolo vykonané ďalšie dokazovanie a vyhlásený rozsudok č. k. 11 C 164/94-80, ktorým bol odporca v 2. rade zaviazaný uverejniť v príslušnom denníku ospravedlňujúci článok požadovaného znenia, uhradiť súdom určenú nemajetkovú ujmu v sume 20 000 Sk a trovy konania.

Právny zástupca odporcu v 2. rade doručil okresnému súdu 25. apríla 2000 odvolanie proti predmetnému rozsudku. Okresný súd vydal 9. mája 2000 pokyn na zaslanie výzvy, aby odporca v 2. rade uhradil súdny poplatok za odvolanie a zároveň predložil tri odpisy odvolania. Okresný súd prípisom z 8. júna 2000 urgoval u odporcu v 2. rade predloženie

požadovaných odpisov odvolania. Právny zástupca odporcu v 2. rade doručil požadované odpisy okresnému súdu 23. júna 2000.

Okresný súd vydal 29. júna 2000 pokyn na zaslanie odvolania sťažovateľovi, aby sa k nemu vyjadril, a 3. augusta 2000 bol spis predložený krajskému súdu. Krajský súd nariadil 14. septembra 2000 termín pojednávania na 24. október 2000. Na pojednávaní 24. októbra 2000 bolo po vypočutí účastníkov konania vyhlásené uznesenie č. k. 13 Co 1875/2000-97, ktorým krajský súd rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej uložil odporcovi v 2. rade ospravedlniť sa sťažovateľovi, uhradiť nemajetkovú ujmu v určenej sume 20 000 Sk a nahradiť trovy konania zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Predmetné uznesenie bolo okresnému súdu doručené 3. novembra 2000.

Okresný súd vydal 6. novembra 2000 pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania a pripojenie výpisu z obchodného registra týkajúce sa odporcu v 2. rade k spisu. Vo výpise z obchodného registra okresného súdu z 9. novembra 2000 je v časti „*Ďalšie právne skutočnosti*“ uvedené, že uznesením krajského súdu č. k. 47-24 K 23/99-172 z 26. júla 2000 bol na majetok odporcu v 2. rade vyhlásený konkurz.

Okresný súd vydal 5. decembra 2000 pokyn na uloženie spisu do archívu na dlhodobú lehotu vzhľadom na prebiehajúci konkurz. Okresný súd vydal 22. júna 2004 pokyn na zistenie stavu konkurzného konania sp. zn. 47-24 K 23/99 prebiehajúceho na krajskom súde. Krajský súd v prípise z 13. júla 2004 oznámil, že prieskumné pojednávanie sa uskutočnilo 1. júna 2004 a konkurz nie je skončený. Okresný súd vydal 28. júla 2004 pokyn na uloženie spisu do archívu na lehotu piatich mesiacov. Uvedeným záznamom spis končí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99 a ďalšie).

Sťažovateľ využil právny prostriedok, ktorého uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a podal sťažnosť na prietahy listom zo 14. októbra 2003. Predseda okresného súdu na túto sťažnosť neodpovedal, preto sťažovateľ opätovne podal sťažnosť na prietahy aj 14. apríla 2004. Podpredseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 21. júna 2004 uviedol, že sťažnosť je podaná nedôvodne, pretože na majetok odporcu v 2. rade bol 26. júla 2000 vyhlásený konkurz a konanie bolo z uvedeného dôvodu prerušené.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98,

II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd konštatuje, že hoci predmetom sporu je žaloba týkajúca ochrany osobnosti, ktorá nepatrí k jednoduchým veciam po skutkovej stránke, napriek tomu ide o vec, ktorá patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Ústavný súd navyše v tejto súvislosti zdôrazňuje, že pokiaľ posudzoval predmetné konanie z hľadiska zbytočných prietahov, práve s prihliadnutím na skutkovú stránku veci posudzoval len obdobia nečinnosti okresného súdu, keď neboli v určitých obdobiach vykonané žiadne úkony v predmetnej veci, s ohľadom na skutočnosť, že v konaniach o ochranu osobnosti často dochádza k predĺženiu konaní kvôli skutkovej náročnosti sporov.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri podrobnom preštudovaní daného spisu nezistil žiadne okolnosti, ktorými by sťažovateľ prispel k zbytočným prietahom v konaní.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu uvedeného základného práva podľa ústavy, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky (napr. rozhodnutie II. ÚS 3/00).

Ústavný súd zistil, že okresný súd bol nečinný od 9. februára 1995 do 14. novembra 1995 (9 mesiacov), od 4. januára 1996 do 17. októbra 1996 (9 mesiacov), od 13. marca 1997 do 26. apríla 1999 (25 mesiacov), od 8. júna 1999 do 17. februára 2000 (8 mesiacov) a od 9. novembra 2000 do 6. septembra 2004 (45,5 mesiacov). V uvedených obdobiach neboli okresným súdom vykonané žiadne úkony.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení z 10. novembra 2004 uviedol, že v dôsledku konkurzu vyhláseného na majetok odporcu uznesením č. k. 47-24 K 23/99-172 je posudzovaný spis od 5. decembra 2000 na dlhobovej lehote. Ústavný súd napriek skutočnosti, že na majetok odporcu v 2. rade bol vyhlásený konkurz, posúdil obdobie od 9. novembra 2000, keď okresný súd získal aktuálny výpis z obchodného registra, do 6. septembra 2004, keď bol spis zaslaný ústavnému súdu, ako zbytočný priesťah, pretože vzhľadom na povahu sťažovateľom uplatneného práva pred okresným súdom je nepochybné, že jeho právo na ochranu osobnosti mohlo byť aspoň čiastočne naplnené.

V zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov *„súdne a iné konania podľa osobitného predpisu, ktoré sa začali pred vyhlásením konkurzu, sa prerušujú, ak sa dotýkajú majetku patriaceho do podstaty alebo ak sa týkajú nárokov, ktoré majú byť z podstaty uspokojené“*. Nároky sťažovateľa však v tomto konaní nie sú len majetkového charakteru, ale žiada aj uverejnenie ospravedlňujúceho článku v novinách.

Ústavný súd preto zastáva názor, že napriek vyhlásenému konkurzu na majetok odporcu v 2. rade nebráni okresnému súdu žiadna prekážka, aby rozhodol o nároku sťažovateľa podľa ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zároveň je potrebné uviesť, že rozhodnutiu okresného súdu podľa ustanovení § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka bráni zákonná prekážka v konaní.

Predseda okresného súdu sa na výzvu ústavného súdu vyjadril stanoviskom z 10. novembra 2004 doručeným ústavnému súdu 19. novembra 2004. Vo svojom vyjadrení uviedol prehľad úkonov vykonaných v posudzovanej veci a vyjadril sa, že vplyv na dĺžku konania mala aj práceneschopnosť zákonného sudcu s prihliadnutím na skutkovú a právnu náročnosť sporu. Predseda okresného súdu ďalej vo svojej odpovedi uviedol: *„Pokial' sa týka aktuálneho stavu konania, spis sa t. č. nachádza na dlhobovej lehote z dôvodu vyhlásenia konkurzu na odporcu.“*

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku postup okresného súdu v predmetnej veci vyhodnotil ako konanie, v ktorom došlo k zbytočným priet'ahom zo strany okresného súdu v celkovej dĺžke 96,5 mesiacov (t. j. v obdobiach od 9. februára 1995 do 14. novembra 1995 - 9 mesiacov, od 4. januára 1996 do 17. októbra 1996 – 9 mesiacov, od 13. marca 1997 do 26. apríla 1999 - 25 mesiacov, od 8. júna 1999 do 17. februára 2000 - 8 mesiacov a od 9. novembra 2000 do 6. septembra 2004 - 45,5 mesiacov).

Základné právo zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynule smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, tak ako mu ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva s'ťažovateľa, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

V konkrétnych okolnostiach danej veci vidí ústavný súd nemajetkovú ujmu sťažovateľa najmä v okolnosti, keď po uplynutí obdobia viac ako desiatich rokov od podania trvá neistota sťažovateľa v oblasti ochrany jeho osobnosti, pričom ústavný súd s prihliadnutím na zbytočné prieskumy v posudzovanom konaní považoval za primerané finančné zadosťučinenie sumu 40 000 Sk a vo zvyšnej časti žiadosť sťažovateľa o primerané finančné zadosťučinenie zamietol.

Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa bolo porušené, a teda mal vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

S prihliadnutím na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli realizované v roku 2004, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2003 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 13 602 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci, každý v hodnote 4 534 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. 136 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 9 340 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť právnej zástupkyňi sťažovateľa okresný súd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2004